

ENKELE HISTORISCHE DATA EN CIJFERS

- 1813 Napoleon wordt bij Waterloo verslagen. De Fransen verlaten de mines domaniales de Rolduc, waarna de mijnen onder Pruisisch beheer komen.
- 1815 Door de stichting van het Koninkrijk der Nederlanden worden Kerkrade en Herzogenrath van elkaar gescheiden. De domaniale mijnen komen in handen van de Nederlandse Staat, een deel van de concessie ligt onder Pruisisch grondgebied.
- 1816 In het Grenstraktaat van Aken wordt vastgelegd dat de domaniale mijnen de ontginning onder Pruisisch grondgebied onverkort mogen voortzetten.
- 1819 Er werken 332 arbeiders in de mijnen, waarvan maar 40 kolendelvers. Kinderarbeid komt nog veel voor.
- 1823 Koning Willem I brengt het beheer van de domaniale steenkolenmijnen onder in het Amortisatiesyndicaat.
- 1828 Het Projet d'Exploitation pour les Houillères Domaniales de Rolduc komt tot uitvoering. Op 28 januari begint het uitdiepen van schacht Willem "Grand Bure", korte tijd later gevolgd door schacht Neuland. Invoering van de eerste stoommachines.
- 1830 Belgische opstand. Op 9 oktober wordt de Domaniale Mijn door de gedeserteerde legerofficier Behr, ondersteund door drie marechaussees en een groep opstandelingen uit Heerlen, bezet.
- 1830-1839 Belgische periode. De mijn valt onder Belgisch beheer en wordt bestuurd vanuit het ministerie van Financiën in Brussel.
- 1839 Afscheiding van België. Limburg wordt verdeeld in Belgisch en Nederlands grondgebied. De domaniale mijnen komen terug in het Amortisatiesyndicaat.
- 1840 Het Amortisatiesyndicaat wordt opgeheven. De Domaniale Mijn komt onder beheer van de Dienst der Domeinen van het ministerie van Financiën en wordt daarmee de eerste Nederlandse staatsmijn. De bijnaam in Kerkraads dialect "Hollendsje Koel" stamt uit deze periode.
- 1844 Grote waterdoorbraak in laag Steenknipt. Het voortbestaan van de domaniale mijnen hangt aan een zijden draadje.
- 1844 De Duitser Franz J.D. Büttgenbach wordt benoemd tot directeur.
- 1845 Oprichting van de Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij (AMSM) en de Aachen-Mastrichter Eisenbahn Gesellschaft (AMEG) voor de aanleg en exploitatie van de spoorlijn van Aken naar Maastricht.
- 1846 De pacht van de domaniale steenkolenmijnen komt voor 99 jaar in handen van de particuliere Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij. De mijn is vanaf nu geen staatsmijn meer.
- 1847 Het gaat slecht met het kwakkelend bedrijfje. De netto jaarproductie bedraagt slechts 17.000 ton.
- 1848-1849 Diverse ontslagrondes wegens gebrek aan werk.
- 1851 Overlijden van directeur Büttgenbach. Zijn opvolger is de jonge Delftse ingenieur Ego van der Elst (benoemd in 1852).

- 1853 Op 20 oktober officiële ingebruikname van de spoorlijn Aken-Maastricht. De geplande zijtak naar Kerkrade laat nog jarenlang op zich wachten.
- 1854 Oprichting van het “Fonds ter ondersteuning van de arbeiders in dienst bij de Domaniale steenkolenmijnen”.
- 1855 Directeur Van der Elst stelt een plan op voor de uitbreiding en verbetering van de kwakkelende kolenmijn.
- 1862 In schacht Neuland doet zich een ernstige verschuiving voor waardoor de schacht gedeeltelijk instort.
- 1866 Het eerste mijnpaard verschijnt ondergronds.
- 1872 Ingebruikname van de zijtak van Simpelveld naar Kerkrade, voorlopig met paardentracie
- 1880-1885 Aankoop van twee nieuwe stoomlocomotieven voor het vervoer van kolen naar het emplacement in Simpelveld.
- 1881 Bij wet van 1 juli wordt een nieuwe pachtovereenkomst vastgesteld met daarin gunstiger voorwaarden voor de exploitatie van de mijn. De beperking van de maximum productie komt te vervallen waardoor de productie vanaf nu een snel stijgende lijn vertoont.
- 1883-1886 Bouw van de eerste rij mijnwerkerswoningen aan de Holzstraat in Kerkrade.
- 1892 Oprichting van de Bergkapel, het eigen muziekkorps van de Domaniale Mijn.
- 1901 Bouw van een nieuwe schachtbok, stoomophaalmachine, wasserij/zeverij en twee stoomketels op schacht Willem.
- 1902 Ingebruikname van de N.V. Brikettenfabriek Limburg in Simpelveld.
- 1904 De mijn Neuprick staakt definitief de productie na een grote ondergrondse waterdoorbraak als gevolg van het stopzetten van de pompen op de 200 meter-verdieping van de Domaniale Mijn.
- 1904 Schacht Willem tot op 200 meter diepte geheel bemetseld en van nieuwe dwarsbalken voorzien.
- 1905 Op de mijn werken 806 personen zijnde 1 directeur wonende te Aken, 11 opzichters, 155 bovengronders en 639 ondergrondse mijnwerkers. De netto productie bedraagt ruim 200.000 ton.
- 1905 In het Beerenbosch gaat de eerste schop de grond in voor de aanleg van een nieuwe luchtschacht (Beerenbosch I). Na een grote doorbraak en instorting begint men iets verderop opnieuw te graven, dit keer met succes.
- 1906 Otto von Pelsler Beerensberg treedt af als directeur en voorzitter van de AMEG en wordt opgevolgd door W. Husmann (Bergwerksdirektor) en W. Rütgers (Grubeninspektor).
- 1907-1919 30 juli 1907: eerste adres van de Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij aan de Staat met verzoek tot wijziging van de pachtovereenkomst. Gevolgd door een periode van langdurige en moeizame onderhandelingen tussen de beide partijen.
- 1907 Begin van de aanleg van de nieuwe schacht Nulland. Afgediept tot op de 60 meter-verdieping. Een jaar later wordt de 150 meter-verdieping bereikt.
- 1911 W. Rütgers benoemd tot administratief directeur naast technisch directeur W.

Husmann.

- 1914 Door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog wordt de invoer van buitenlandse steenkool ernstig belemmerd met als gevolg kolenschaarste en stijgende prijzen.
- 1915 Langs de Nieuwstraat wordt een draadversperring aangelegd om te voorkomen dat Duitse soldaten deserteren.
- 1916 Door algemene kolenschaarste is de binnenlandse vraag naar steenkool zeer groot. Op 12 januari wordt het Rijkskolendistributiebureau opgericht dat de verdeling van kolen moet reguleren.
- 1917 Begin gemaakt met het afdiepen van schacht Beerenbosch II.
- 1917 Algemeen Mijnwerkersfonds opgericht.
- 1917 Nieuw ketelhuis II op schacht Willem in gebruik genomen.
- 1919 De Regering en de Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij komen overeen dat de maatschappij de rechten op de Domaniale Mijn Maatschappij inclusief de mijnspoorweg Kerkrade-Simpelveld voor een bedrag van 3 miljoen gulden overdraagt aan de Staat.
- 1919 Buitengewone vergadering van aandeelhouders der AMSM en AMEG. De Rotterdamse Scheepvaart- en Steenkolenmaatschappij (SSM) onder leiding van Willem van der Vorm krijgt een meerderheid van de aandelen in handen. De voorgenomen verkoop aan de Staat gaat niet door.
- 1919 In december wordt de oude schacht Neuland aan de Veldkuilstraat op een diepte van 85 meter afgesloten met een 75 cm zware betonkap en met aarde gevuld.
- 1920 Directeur W. Rütgers op staande voet ontslagen wegens malversaties (zgn. Markenschwindel).
- 1921 Schacht Nulland krijgt een nieuwe schachttoren verstevigd met schoorbogen. De 260 meter-verdieping wordt bereikt.
- 1921 Loonsverlaging op de Domaniale Mijn. De mijnwerkers gaan in staking. Van 1 augustus tot 19 september vindt de langste mijnwerkersstaking ooit in Limburg plaats.
- 1922 Op 21 november stort het dak van het in aanleg zijnde ketelhuis op Beerenbosch in. De directeur wordt veroordeeld wegens nalatigheid.
- 1923 De directie ontwerpt een plan om de productie op te voeren tot 750.000 ton per jaar. Het plan omvat een ingrijpende modernisering van de bovengrondse werken met o.a. een nieuwe hoofdzetel aan de Nieuwstraat (Willem II).
- 1925 De mijn schaft de eerste vrachtauto aan: een Berliet C.B.A.
- 1925 Op schacht Willem wordt begonnen met de aanleg van een nieuw ketelhuis III met daarin 12 ketels met oververhitters. Het nieuwe ketelhuis met 4 stoomketels op Beerenbosch komt gereed.
- 1925 Op 30 juni vindt in Rotterdam de formele oprichting van de N.V. Domaniale Mijn Maatschappij plaats. De Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij (in 1928 overgenomen door de Steenkolen Handels Vereeniging) krijgt met de nieuwe overeenkomst het recht van exploitatie van de mijnen voor de duur van 75 jaar, eindigende op 30 april 2000.

- 1926 Uitbreiding en renovatie van het hoofdkantoorgebouw aan de Nieuwstraat.
- 1926 Schacht Beerenbosch I afgediept van 280 naar 380 m.
- 1926 150 Mijnwerkers worden gedwongen ontslagen onder wie veel Duitsers.
- 1927 De modernisering van de bovengrondse werken nadert haar voltooiing.
Ingebruikname van schacht Willem II en de nieuwe wasserij/zeverij/briketfabriek.
- 1928 De nieuwe koeltoren bij ketelhuis III komt gereed.
- 1928 Op de nieuwe schacht Willem II wordt de hoofdvervoerafdeling in gebruik genomen (380 meter-verdieping). Start aanleg 500 meter-verdieping.
- 1928 De eerste ondergrondse persluchtlocomotief wordt in gebruik genomen.
- 1929 Schacht Beerenbosch I en II bereiken de 500 meter-verdieping.
- 1931 De crisis van de dertiger jaren begint zich af te tekenen. Toenemende malaise door afnemende bedrijvigheid in de industrie en de zachte winter. Afzetproblemen als gevolg van maatregelen van Frankrijk en België om de invoer te beperken.
- 1932 De netto jaarproductie overschrijdt de 1 miljoen ton bij een personeelsbestand van ca. 3400 man. Poging tot verlaging van de zelfkosten door goedkopere productie van stoom en stroom. 65 Mijnwerkers worden ontslagen.
- 1932 Directeur W. Husmann gaat met pensioen. Op 1 juli wordt ir. J.F. Fock als zijn opvolger aangesteld.
- 1933 Onverwacht overlijden van directeur A. Hulsman.
- 1933 Stagnerende afzet en dalende prijzen. Pogingen tot verlaging van de productiekosten zijn niet succesvol. Inleggen verzuimdiensten en ontslag van personeel zijn onvermijdelijk. Productiebeperking en loonsverlaging.
- 1934 Ondergronds vervoer is nu geheel machinaal. Het laatste ondergrondse mijnpaard gaat met pensioen.
- 1934 Massaontslagen bij de Limburgse mijnen.
- 1934 15 juni: officiële ingebruikname van de Miljoenenlijn voor goederenvervoer.
- 1935 Schacht Willem II bereikt de 620 meter verdieping. Er wordt een begin gemaakt met het uitzetten van deze verdieping.
- 1935 Om een dreigende staking af te wenden dreigt de directie al het mijnpersoneel te ontslaan. Alle werknemers krijgen een ontslagbrief thuisgestuurd, die later weer wordt ingetrokken.
- 1936 Vervanging hout door ijzer als stutmateriaal.
- 1937 Vernieuwing van de terreinverlichting en de verlichting van de machinezaal en wasserijen (Philips).
- 1938 Oprichting van de Luchtbeschermingsdienst der Domaniale Mijn (LBDM).
- 1939 Ingebruikname van suspensiewasserij II met de revolutionaire drieproductenbak systeem Tromp.
- 1940 Op 10 mei vallen de Duitsers Kerkrade binnen. De Domaniale wordt zonder slag of stoot veroverd en komt onder beheer van de Duitse bezetter. Distributie van kolen komt in handen van het Rijkskolenbureau.

- 1941 Bouw van het melkhuisje op schacht Willem en van een industriekeuken op Beerenbosch t.b.v. de verstrekking van warme maaltijden aan de arbeiders.
- 1942 Op bevel van de bezetter moet de productie worden verhoogd. De zaterdagdienst wordt van 6 op 8 uur gebracht. Invoering van werkzondagen (20 zondagen) en de 54-urige werkweek.
- 1942 De bevolking van Kerkrade krijgt bij hoge uitzondering toestemming om beukenootjes te rapen in het bos bij Erenstein "e.e.a. in het belang van de voedselverstrekking".
- 1944 25 september: evacuatie van Kerkrade. Tussen 25 september en 5 oktober huist de vijand in de gebouwen en op de terreinen.
- 1944 Nadat de oorlogsschade is hersteld hervat de mijn op 30 oktober de productie.
- 1945 Een bestaand gebouw op schacht Nulland wordt ingericht voor het onderbrengen van tewerkgestelde gedetineerden.
- 1945 Oprichting van de Ondergrondse Vakschool O.V.S. op Beerenbosch.
- 1946 Eerste zomerkamp van de Nederlandse Steenkolenmijnen op Beerenbosch.
- 1947 Ernstige bedrijfsstagnatie gedurende acht dagen door het breken van een der kruishoofden van de oude stoomophaalmachine.
- 1947 Ingebruikname gezellenhuis op Beerenbosch.
- 1948 De ophaalmachine van schacht Willem Ila gaat over van stoom op stroom. Koppeling met het elektriciteitsnet van de steenkolenmijn Julia in Eygelshoven.
- 1948 Op 30 maart neemt de eerste lichte geslaagden afscheid van de O.V.S. op Beerenbosch.
- 1949 Directeur J. Fock krijgt eervol ontslag en wordt opgevolgd door dr. ing. A. Husmann.
- 1949 12 mei: openstelling van de Miljoenenlijn voor personenverkeer.
- 1950 Begin van de mechanisatie op de galerijen door introductie van het laadgoot systeem "Duckbill".
- 1951 In de nacht van 29 op 30 september vindt een ingrijpende wijziging van het ondergrondse luchtverversingssysteem plaats. Schacht Beerenbosch I gaat buiten bedrijf en Beerenbosch II is vanaf nu de enige uittrekkende luchtschacht.
- 1951 Op 18 april vindt de oprichting plaats van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS).
- 1951-1952 Schacht Willem I wordt ingericht als tussenschacht ter ontsluiting van de lagen onder het dekterrein. De schachtbok wordt gesloopt en de personeelsdienst wordt ondergebracht in het vm. ophaalmachinegebouw.
- 1952 Sluiting gezellenhuis Beerenbosch. Het gebouw wordt overgenomen door de O.V.S.
- 1952 Verdergaande mechanisatie van de kolenwinning. De ondergrondse kolenschaaf doet zijn intrede.
- 1952 Nieuwe ketelhuis II op schacht Willem gereed.
- 1952 29 april: oprichting van de Stichting ter bevordering van de huisvesting van

- personeel der Dom. Mijn Mij. NV te Kerkrade.
- 1954 Nieuwe steenstort in De Ham in gebruik genomen.
- 1955 Directeur J. van Essen gaat met pensioen en wordt opgevolgd door G. Fokker.
- 1955 De ophaalmachine van schacht Beerenbosch II gaat over van stoom op stroom. Om de grotere krachten op te vangen wordt de schachtbok verstevigd met stalen poten.
- 1958 De kolencrisis begint zich af te tekenen. De afzet heeft te lijden onder de concurrentie van goedkope steenkool uit de V.S. en het toenemend gebruik van olie en aardgas als brandstof in de industrie.
- 1960 Directeur A. Husmann krijgt eervol ontslag.
- 1960 Door de aankoop van de concessie Neuprick/Bleyerheide wordt het concessiegebied met 85 ha uitgebreid.
- 1961-1963 Renovatie schacht Willem I met o.a. vergroting van de doorsnede en plaatsing van een nieuwe schachtbok. Het machinehuis en de omvormer bevinden zich bovenin de schacht op een hoogte van ca. 30 meter.
- 1962 Aanleg van schacht Baamstraat voor de ontluchting van het nieuwe Prickveld en de aanvoer van vulstenen.
- 1963 Zeven mijnwerkers worden op staande voet ontslagen nadat ze ondergronds hebben gerookt.
- 1963 Invoering van de vrije zaterdag.
- 1963 Nieuwe zware vloeistof notenwasserij, bruutkolenzeverij, stenenverwerkingsinstallatie en mijnwagennomloop aangekocht bij Cribla S.A. in Brussel.
- 1964 Aan de Straterweg wordt een parkeerplaats aangelegd voor het personeel.
- 1965 Ontsluiting van de kolenlagen onder Rolduc.
- 1965 De Domaniale stelt de laatste stoomophaalmachine buiten gebruik.
- 1965 Minister van Economische Zaken drs. Joop Den Uyl kondigt in de schouwburg van Heerlen de gefaseerde sluiting van de Limburgse mijnen aan.
- 1966 Op 23 juli valt het besluit dat de Domaniale Mijn voor 1970 dicht moet. De Staat neemt alle aandelen over en Thei Dols van de Staatsmijnen wordt aangesteld als directeur.
- 1966 Eind van het jaar gaat de O.V.S. op Beerenbosch dicht. De resterende 40 scholieren mogen de opleiding voortzetten op de ondergrondse vakschool van de Julia in Eyselshoven.
- 1967 Luchtschacht Baamstraat wordt als eerste buiten gebruik gesteld en gedempt met mijnsteen.
- 1967 De directie dient bij de minister een verzoek in voor toepassing van Artikel 56 van het EGKS verdrag.
- 1968 De grensafscheiding op de Nieuwstraat wordt vervangen door een lage muur van zgn. Leicon blokken.
- 1969 29 augustus: het laatste wagentje met Domaniale antraciet wordt naar boven gehaald. De mijn sluit voorgoed haar poorten. De schachtopeningen worden

- gezekerd met een betonnen kleefprop.
- 1969 Oprichting van de Kleine Pomp Gemeenschap (KPG) die moet voorkomen dat de nog open zijnde mijnen onder water lopen.
- 1970 Op 5 januari begint de sloop van het mijncomplex aan de Nieuwstraat door de firma Couwenbergh uit Geleen.
- 1971 Op 18 juni om 15.00u wordt schacht Willem II opgeblazen. Enkele maanden later is het terrein helemaal schoongeveegd.
- 1972 Start liquidatie van de N.V. Domaniale Mijn Maatschappij. Dr. D.B. Jochems van de Staatsmijnen wordt aangesteld als directeur/vereffenaar.
- 1974 In een geïmproviseerde ruimte op Rolduc wordt het Kerkraads mijnmuseum geopend.
- 1974 Pompmijn Domaniale op Beerenbosch overgenomen door de Eschweiler Bergwerks Verein (EBV).
- 1979 Oprichting van de Stichting Nationaal Mijnmonument. Na enkele maanden van hevige protesten door oud-mijnwerkers wordt de stichting weer ontbonden.
- 1980 Op het vroegere Domaniale terrein verschijnen de eerste woonhuizen van het bestemmingsplan Domaniale.
- 1988 Op 28 mei maakt het DE-II dieseltje van de NS de laatste reguliere rit over de Miljoenenlijn.
- 1994 In maart wordt de pompmijn op Beerenbosch buiten werking gesteld. Schacht Beerenbosch II wordt als laatste gedempt met een kleefprop van beton. De gemeente richt de voormalige steenberg in als wandel- en recreatiegebied.
- 1994 Mijnmuseum Rolduc gaat dicht. De collectie gaat over naar het Industrion.
- 1995 8 september: officiële opening van de museumlijn van de ZLSM door mr Pieter van Vollenhoven.
- 1996 De rechtbank in Maastricht wijst de faillissementsaanvraag voor de Domaniale Mijn Maatschappij af. De mijn heeft op dat moment nog 125 miljoen gulden schuld. Uiteindelijk wordt het bedrijf in december van dat jaar toch failliet verklaard.
- 2006 Op 23 augustus ontstaat in een wandelgebied bij de vroegere schacht Baamstraat spontaan een 6 meter diepe krater. Sommigen zien een verband met de mijnbouw, maar deskundigen zeggen dat het gaat om een ingestorte rioolput.
- 2007 Grote ophef over de 65 miljoen euro die het AZL krijgt van de ING bank. "AZL-poen is koempensioen", zo luidde de strijdkreet van het inderhaast opgerichte actiecomité.
- 2008 Lichtschacht 5 in Herzogenrath wordt als laatste oude schacht in het concessieveld van de Domaniale Mijn op Duits grondgebied gesaneerd. De Nederlandse Staat draait op voor de kosten.